Υπαγωγή
ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Άρειος Πάγος 126/2020 (Τμήμα ΣΤ', ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Αναίρεση απόφασης λόγω έλλειψης ειδικής αιτιολογίας - Συνέργεια

Επιμέλεια: Αλεξία Θεοδωροπούλου

Απόσπασμα κειμένου απόφασης[1]

«[...] Κατά τη διάταξη του άρθρου 386§1 του ισχύοντος μέχρι 1-7-2019 (Άρθρο Δεύτερο του Ν.4619/2019)ΠΚ, "όποιος με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος βλάπτει ξένη περιουσία πείθοντας κάποιον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή την αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων τιμωρείται ...αν η ζημία που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών", κατά δε την §3 του ίδιου άρθρου "επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών" α).. β) αν το περιουσιακό όφελος ή η προξενηθείσα ζημία υπερβαίνει συνολικά το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ. Από τη διάταξη αυτή η οποία και με το νέο ΠΚ (Ν.4619/2019) ως προς την κακουργηματική μορφή της απάτης διατήρησε την ίδια νομοτυπική μορφή, προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του υπαλλακτικώς μικτού εγκλήματος της απάτης απαιτούνται: α)σκοπός του δράστη να περιποιήσει στον εαυτό του ή και σε άλλον (τρίτον) παράνομο περιουσιακό όφελος, έστω και αν τελικώς δεν επιτευχθεί το όφελος β) εν γνώσει, υπό την έννοια του άμεσου δόλου, παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών, από την οποία, ως παραγωγό αιτία, παραπλανήθηκε κάποιος και προέβη στην επιζήμια για τον ίδιο ή άλλον πράξη, παράλειψη ή ανοχή. Η παράσταση ψευδών γεγονότων μπορεί να συνίσταται σε οποιαδήποτε ανακοίνωση, δήλωση ή ισχυρισμό, στον οποίον υπάρχει ανακριβής απεικόνιση της πραγματικότητας, μπορεί δε να είναι ρητή ή να συνάγεται και συμπερασματικά από τη συμπεριφορά του δράστη, και γ) βλάβη ξένης, κατά το αστικό δίκαιο, περιουσίας, η οποία να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την απατηλή συμπεριφορά (παραπλανητική ενέργεια ή παράλειψη του δράστη) και την συνεπεία αυτής πλάνη εκείνου που προέβη στην περιουσιακή διάθεση, χωρίς να απαιτείται ταυτότητα παραπλανηθέντος και ζημιωθέντος. Περαιτέρω, απάτη μπορεί να τελεσθεί και με την παραπλάνηση του Δικαστηρίου σε πολιτική δίκη, όταν υποβάλλεται ενώπιόν του ψευδής ισχυρισμός, υποστηριζόμενος με προσκομιδή εν γνώσει αναληθών αποδεικτικών μέσων, από τα οποία

[1] Ιστοσελίδα Αρείου Πάγου – http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=X0ZS09RWCHTYVZ5KCXFOFOM54F5HK4&apof=126_2020&info=%D0%CF%C9%CD%C9%CA%C5%D3%20-%20%20%D3%D4, όπου αναρτώνται αποφάσεις του Ανωτάτου Ακυρωτικού [τελευταία επίσκεψη: 17.04.2021].

παραπλανάται το Δικαστήριο και εκδίδει απόφαση, που συνεπάγεται βλάβη στην περιουσία του αντιδίκου του δράστη. Η απάτη επί Δικαστηρίου είναι τετελεσμένη όταν, με τους ψευδείς ισχυρισμούς και με την προσκομιδή αναληθών αποδεικτικών μέσων, εκδίδεται απόφαση υπέρ των απόψεων του δράστη της απάτης και σε βάρος του αντιδίκου του, ενώ είναι σε απόπειρα, όταν, παρά την προσκόμιση των απατηλών στοιχείων, το Δικαστήριο δεν εκδίδει τέτοια απόφαση. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 46§1 περ.β' του ίδιου ως άνω ΠΚ (παλαιού), όποιος με πρόθεση παρέσχε άμεση συνδρομή στον δράστη, κατά τη διάρκεια άδικης πράξης που διέπραξε και στην εκτέλεση της κύριας πράξης, τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού, ενώ κατά τη διάταξη του άρθρου 47 εδ.α του νέου ΠΚ: '"Όποιος πρόσφερε με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται με μειωμένη ποινή (άρθρο 83)". Από τα παραπάνω καταφαίνεται ότι με τον ισχύοντα από 1-7-2019 νέο ΠΚ, επήλθαν ουσιώδεις αλλαγές στις διατάξεις για τη συνέργεια στο έγκλημα, αφού καταργήθηκε η διάκριση μεταξύ άμεσης και απλής συνέργειας, όπως αποτυπωνόταν στις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 46§1εδ.β' και 47§1ΠΚ και προβλέπεται πλέον ενιαία μειωμένη ποινή για όλες τις μορφές της συνέργειας, είτε προσφέρεται κατά, είτε πριν από την τέλεση της πράξης (αιτιολογική έκθεση Ν.4619/2019). Και υπό τον παλαιό Π Κ. αλλά και υπό τον νέο ΠΚ για τη στοιχειοθέτηση της συνέργειας τρίτου σε άδικη πράξη του αυτουργού, απαιτούνται οι εξής προϋποθέσεις: α) πράξη υλικής συνδρομής τρίτου, β) τέλεση (ως προς το αντικειμενικό σκέλος της) από τον αυτουργό άδικης πράξης ή απόπειρας άδικης πράξης, γ) αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμμετοχικής πράξης του συνεργού και της άδικης πράξης του αυτουργού, ο οποίος υπάρχει, όταν, χωρίς την πρώτη, δεν θα ήταν με βεβαιότητα δυνατή η τέλεση της δεύτερης υπό τις περιστάσεις που τελέστηκε, δηλαδή, η συμβολή του συνεργού πρέπει να ήταν αποφασιστική για την τέλεση της πράξης του αυτουργού, υπό τις περιστάσεις και τις συνθήκες που διαπράχθηκε, ή υπό τις οποίες ο αυτουργός αποπειράθηκε να διαπράξει αυτή και δ) δόλος του συνεργού, ο οποίος έγκειται στη θέληση ή αποδοχή παροχής συνδρομής στον αυτουργό, για να τελέσει την άδικη πράξη και γνώση αυτού (με την έννοια της επίγνωσης - συνείδησης) ότι η συνδρομή του παρέχεται για την τέλεση της κύριας πράξης. Άμεσος δόλος είναι αναγκαίος μόνο αν ανάλογο είδος δόλου απαιτείται για την κύρια πράξη. Για τις ανάγκες του αναιρετικού ελέγχου, πρέπει να προσδιορίζεται στην απόφαση ο χρόνος τέλεσης της πράξης του αυτουργού ή ο χρόνος που αυτός αποπειράθηκε να τελέσει αυτή και της πράξης του συνεργού, που ως τέτοιος νοείται ο χρόνος της ενέργειας ή της παράλειψης, που συνιστά τη δική του συμμετοχική δράση. Επίσης, πρέπει να αιτιολογείται ειδικά ο δόλος του συνεργού, μόνο ως προς το ότι αυτός γνώριζε την τέλεση της κύριας πράξης, ενώ, ως προς τα λοιπά στοιχεία (θέληση ή αποδοχή συμβολής στην τέλεση της κύριας πράξης), ο δόλος προκύπτει από την πραγμάτωση των αντικειμενικών στοιχείων της πράξης του και αρκεί η γενική αιτιολογία για την ενοχή του.[...]έλλειψη της από τα άρθρα 93§3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ απαιτούμενης ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας της καταδικαστικής απόφασης, η οποία ιδρύει λόγο αναίρεσης από το άρθρο 510§1 στοιχ. Δ' του ΚΠΔ, υπάρχει, όταν δεν εκτίθενται σ' αυτή, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά, που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία και λήφθηκαν υπόψη από το Δικαστήριο για το σχηματισμό της κρίσης του περί της συνδρομής των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, τα αποδεικτικά μέσα, από τα οποία συνήγαγε το δικαστήριο τα περιστατικά αυτά και οι σκέψεις, με τις οποίες έκρινε ότι υπάρχουν αποδείξεις για την ενοχή του κατηγορουμένου και έκανε την υπαγωγή των αποδειχθέντων περιστατικών στις εφαρμοσθείσες ουσιαστικές ποινικές διατάξεις. [...]το [...]Δικαστήριο της ουσίας κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο -εκκαλούντα και ήδη αναιρεσείοντα για τις

αξιόποινες πράξεις: α) της άμεσης συνέργειας σε απόπειρα απάτης επί Δικαστήριο υπερβαίνουσα το ποσό των 120.000 ευρώ, και β) της ψευδορκίας μάρτυρα, για τις οποίες του επέβαλε συνολική ποινή κάθειρξης έξι (6) ετών, με το ακόλουθο διατακτικό: "ΚΗΡΥΣΣΕΙ ένοχο τον Ε. Ν. τον Ν., κάτοικο ... του ότι στις 22-6-2011 στην ..... με περισσότερες πράξεις τέλεσε περισσότερα εγκλήματα που τιμωρούνται κατά νόμο με περισσότερες στερητικές της ελευθερίας ποινές. Ειδικότερα: "Α. Στον ως άνω τόπο και χρόνο παρέσχε με πρόθεση σε άλλον άμεση συνδρομή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε και ειδικότερα της απόπειρας απάτης στο δικαστήριο με παράνομο περιουσιακό όφελος και αντίστοιχη βλάβη ξένης περιουσίας, που υπερβαίνουν το ποσό των 120.000 €. Συγκεκριμένα, [...] αυτός, προκειμένου να συνδράμει στην παραδοχή από το δικαστήριο ως αληθινών των ψευδών ισχυρισμών τον συγκατηγορουμένου [...], κατέθεσε ψευδώς ενόρκως στο ακροατήριο [...] αν και γνώριζε την αλήθεια, [...]. Όμως, η πράξη του ανωτέρω συγκατηγορουμένου τον δεν ολοκληρώθηκε όχι από δική του βούληση, αλλά από εξωτερικά αίτια, κατ συγκεκριμένα, διότι το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών δεν παραπλανήθηκε από τις ψευδείς τον παραστάσεις, [...]". [...] Με αυτά που δέχθηκε το Δικαστήριο της ουσίας στο σκεπτικό και το διατακτικό της προσβαλλόμενης απόφασής του, τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται, ως αποτελούντα ενιαίο σύνολο, δεν διέλαβε την απαιτούμενη, κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις του Συντάγματος και του ΚΠΔ, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, όσο αφορά την πράξη της άμεσης συνέργειας σε απόπειρα απάτης, διότι, παρόλο που για τη στοιχειοθέτηση συνέργειας τρίτου στην άδικη πράξη του αυτουργού απαιτείται, μεταξύ των άλλων προϋποθέσεων, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμμετοχικής πράξης του συνεργού και της άδικης πράξης του αυτουργού, ο οποίος υπάρχει, όταν χωρίς την πρώτη δεν θα ήταν με βεβαιότητα δυνατή η τέλεση της δεύτερης υπό τις περιστάσεις, υπό τις οποίες τελέστηκε, η υπό τις οποίες ο αυτουργός αποπειράθηκε να τελέσει αυτή, στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν διαλαμβάνονται οι λόγοι, για τους οποίους χωρίς τη συνδρομή, την οποία, κατά τις παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης, ο κατηγορούμενος και ήδη αναιρεσείων παρέσχε στον αυτουργό, δεν θα ήταν δυνατόν να αποπειραθεί αυτός να τελέσει την κύρια πράξη. Συγκεκριμένα, κατά το πόρισμα της προσβαλλόμενης απόφασης, ο αναιρεσείων καταδικάστηκε για την πράξη της άμεσης συνέργειας σε απόπειρα απάτης την οποία παρείχε στον αυτουργό αυτής Χ. Μ., ο οποίος, όμως, κηρύχθηκε αθώος της απόπειρας απάτης, με την αιτιολογία, επίσης, κατά τις παραδοχές της ως άνω απόφασης, ότι ''τα πραγματικά περιστατικά, που συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση της πιο πάνω πράξης (απόπειρας απάτης), ταυτίζονται με εκείνα της χρήσης πλαστού εγγράφου'' και η απόπειρα απάτης απορροφάται από την πρώτη (χρήση πλαστού) για την οποία και μόνον ο συνεργός καταδικάστηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση. Όμως, δεν εξειδικεύεται και δεν προσδιορίζεται από το δικάσαν Δικαστήριο σε τι συνίσταται η χρήση του πλαστού εγγράφου από τον αυτουργό, ώστε να προκύπτει από το σύνολο των παραδοχών της προσβαλλόμενης απόφασης ότι η συγκεκριμένη χρήση, κατά τον κρίσιμο χρόνο τέλεσης της απορροφώμενης κύριας πράξης της απόπειρας απάτης στο Δικαστήριο, τελούσε σε αιτιώδη συνάφεια με την συμμετοχική πράξη του αναιρεσείοντος, που φέρεται να είναι η ψευδής κατάθεση αυτού ενώπιον του δικάζοντος Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, επί ασκηθείσας από την εγκαλούσα Λ. Π. ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, στρεφόμενης κατά του ως άνω συγκατηγορουμένου του Χ. Μ., αλλά ούτε και με την απορροφηθείσα πράξη της απόπειρας απάτης και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό που χωρίς αυτήν δεν θα ήταν με βεβαιότητα δυνατή η απόπειρα τέλεσης της πράξης του αυτουργού και έτσι να υπάρχει ασάφεια ως προς τη συμβολή του συνεργού στην απόπειρα τέλεσης της πράξης του αυτουργού και πολύ περισσότερο όταν αυτή απαιτείται να είναι και αποφασιστικής σημασίας. Επιπρόσθετα δε με την αθώωση του

αυτουργού της φερομένης ως κύριας πράξης, να προκαλείται ακόμη μεγαλύτερη ασάφεια και λογικό κενό, σχετικά με την στοιχειοθέτηση της συνδρομής του αναιρεσείοντος, αφού απαραίτητο στοιχείο της αντικειμενικής της υπόστασης είναι η πραγμάτωση της πράξης του αυτουργού. Πέραν τούτων, στην προσβαλλόμενη απόφαση υπάρχει ασάφεια και ως προς την ύπαρξη του δόλου του καταδικασθέντος αναιρεσείοντος, ως προς το ότι αυτός ανέπτυξε τη συμμετοχική του δράση γνωρίζοντας ότι η συνδρομή του παρέχεται στον αυτουργό για την τέλεση της κύριας πράξης, την οποία και ο ίδιος αποδέχεται ώστε να συμβάλει, με το συγκεκριμένο τρόπο, στην πραγμάτωσή της. [...] Κατόπιν τούτων, εφόσον στην προσβαλλόμενη απόφαση, υπάρχει έλλειψη της ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας που επιβάλλουν τα άρθρα 93§3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ και εσφαλμένη εφαρμογή των ουσιαστικών ποινικών διατάξεων των άρθρων 386§1 46§1 περ.β' και 224 § 2-1 Π.Κ, που εφαρμόστηκαν, (εκ πλαγίου παραβίαση), με συνέπεια να καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος, ως προς την ορθή ή μη εφαρμογή του νόμου και η προσβαλλόμενη απόφαση να στερείται νόμιμης βάσης, πρέπει οι δεύτερος λόγος της υπό κρίση αίτησης αναίρεσης και ο πρώτος των πρόσθετων λόγων αυτής, από το άρθρο 510§1 στοιχ. Δ' και Ε' του ΚΠΔ, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλόμενη απόφαση για έλλειψη ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας και για εκ πλαγίου παραβίαση των διατάξεων που εφαρμόστηκαν, να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, παρελκούσης ως αλυσιτελούς, της έρευνας των λοιπών λόγων αναίρεσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΝΑΙΡΕΙ την υπ' αριθμόν 2548/2018 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών.

[...]

Παραπέμπει κατά τα λοιπά, την υπόθεση ως προς τον ως άνω αναιρεσείοντα για νέα συζήτηση ενώπιον του ιδίου Δικαστηρίου, το οποίο θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως. ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 29 Αυγούστου 2019.»

Παρατηρήσεις

1. Ο Άρειος Πάγος με την υπ' αριθμόν 126/2020 απόφαση του αναιρεί την υπ' αριθμόν 2548/2018 απόφαση του Εφετείου Αθηνών λόγω έλλειψης ειδικής αιτιολογίας που επιβάλλει το Σύνταγμα και λόγω εσφαλμένης εφαρμογής (εκ πλαγίου παράβαση) ουσιαστικής ποινικής διάταξης (άρ. 510 παρ. 1 περ. Δ' και Ε' ΚΠΔ). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο πρώτος λόγος αναίρεσης. Συγκεκριμένα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ο αναιρεσείων καταδικάσθηκε για άμεση συνέργεια σε απόπειρα απάτης επί δικαστηρίω ενώ με την ίδια απόφαση ο αυτουργός καταδικάσθηκε για χρήση πλαστού εγγράφου, ενώ αθωώθηκε για την απόπειρα απάτης επί δικαστηρίω με τη σκέψη ότι τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση της απόπειρας απάτης ταυτίζονται με αυτά της χρήσης πλαστού εγγράφου και άρα η τελευταία απορροφά την πρώτη.
2. Το πρόβλημα της προσβαλλόμενης απόφασης εντοπίζεται στο ότι δεν υπήρξε επαρκής αιτιολόγηση από το Εφετείο όσον αφορά την απορροφώμενη κύρια πράξη της απόπειρας απάτης επί δικαστηρίω και την αιτιώδη συνάφεια αυτής με την πράξη του αναιρεσιβαλλόμενου συνεργού που συνίσταται στη ψευδή κατάθεση αυτού στο δικαστήριο.

3. Η ελληνική έννομη τάξη ως προς την συμμετοχή ακολουθεί το δυαδικό σύστημα[2]. Σύμφωνα με αυτό ο εγκληματικός χαρακτήρας της συμμετοχής είναι παρακολουθηματικός, «δανείζεται» δηλαδή το άδικο του από την κύρια πράξη. Όσον αφορά την εξάρτηση της συμμετοχικής πράξης από την κύρια, ο προηγούμενος ΠΚ του 1950 εισήγαγε το σύστημα της περιορισμένης εξάρτησης[3], το οποίο ακολουθεί και ο νέος. Σύμφωνα με αυτό και όπως διαφαίνεται και από το άρ. 47 ΠΚ αρκεί το άδικο της πράξης του αυτουργού για τον εγκληματικό χαρακτηρισμό της πράξης του συνεργού, δεν απαιτείται το καταλογιστό η το αξιόποινο. Η κατάφαση αυτή του εξαρτώμενου άδικου της συμμετοχής οδηγεί στην παραδοχή ότι απαραίτητη προϋπόθεση χαρακτηρισμού μίας πράξης ως συμμετοχικής και απόδοσης σε αυτήν εγκληματικό χαρακτήρα είναι η αιτιώδης συνάφεια αυτής με την κύρια πράξη του αυτουργού[4].

4. Η συνέργεια είναι μία εκ των μορφών συμμετοχής στο έγκλημα. Ο νέος ΠΚ επέφερε ουσιαστικές αλλαγές στη συμμετοχή, καθώς κατήργησε τη διάκριση μεταξύ απλής και άμεσης συνέργειας. Πλέον υπάρχει μόνο ένα είδος συνέργειας (αρ. 47 ΠΚ) το οποίο επιφέρει μειωμένη ποινή. Ωστόσο το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει μεγαλύτερη ποινή υπό τις προϋποθέσεις της προηγούμενης άμεσης συνέργειας οπότε δεν θα ήταν άστοχη η παρατήρηση ότι πρόκειται για καθαρά θεωρητική κατάργηση χωρίς ουσιαστικό αντίκτυπο. Ζήτημα αποτελεί σε τι θα πρέπει να συνίσταται ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της πράξης του συνεργού και της κύριας πράξης. Το Ακυρωτικό δικαστήριο στη συγκεκριμένη απόφαση θεωρεί ότι ο αιτιώδης σύνδεσμος υφίσταται, όταν η κύρια πράξη δεν θα τελούταν «με βεβαιότητα» υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις χωρίς την συμμετοχική πράξη. Προκύπτει ότι αποδίδει το ποιοτικό κριτήριο της αναγκαιότητος και στις δύο μορφές συνέργειας. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με παλαιότερη νομολογία όπου η απλή συνέργεια στοιχειοθετούταν ως οποιαδήποτε διευκολυντική πράξη[5].

5. Σε κάθε περίπτωση, η προσβαλλόμενη απόφαση αδυνατεί να καταδείξει τον τρόπο με τον οποίο η πράξη του αναιρεσείοντος συνδέεται με την κύρια απορροφώμενη πράξη και τη συμβολή της στο εγκληματικό αποτέλεσμα. Ακόμη και όσον αφορά την υποκειμενική υπόσταση της συμμετοχικής πράξης του αναιρεσείοντος δεν υπήρξε ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Η ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία πηγάζει από το άρθρο 93 παρ. 3 Σ, εξειδικεύεται στο άρ. 139 ΚΠΔ και προβλέπεται ως λόγος αναίρεσης δικαστικής απόφασης στο άρ. 510 παρ. περ. Δ΄ ΚΠΔ. Στην ανάγνωση της παραπάνω απόφασης του Ακυρωτικού δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς το λόγο που η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του Εφετείου δεν είναι σύμφωνη με το άρ. 139 ΚΠΔ και το άρ. 93 παρ. 3 Σ και κατά συνέπεια ορθώς ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την απόφαση.

---

[2] Σε αντίθεση με το σύστημα ενιαίου αυτουργού. Βλ. Ανδρουλάκης Νικόλαος, *Ποινικό Δίκαιο Γενικό Μέρος ΙΙ. Απόπειρα και Συμμετοχή*, εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2004, σ. 113

[3] Βλ. Μπιτζιλέκης Νικόλαος, *Η συμμετοχική πράξη*, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 1990, σελ. 207.

[4] Βλ. αντίθετη άποψη Ανδρουλάκη, ό.π. υποσημ. 2, όπου η απλή συνέργεια μπορεί να είναι αναιτιώδης, σελ. 240.

[5] Βλ. ΑΠ 1467/2008 όπου «η αντικειμενική υπόσταση της απλής συνέργειας πραγματώνεται με οποιαδήποτε βοηθητική της κυρίας πράξεως ενέργεια ή παράλειψη, θετική ή αποθετική, υλική ή (και) ψυχική.»